

มาตรการรัฐบาลในการแก้ปัญหา วิกฤติเศรษฐกิจกับการว่างงานของไทย

โดย ดร.ชนิด โสรัตน์

รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

17 กุมภาพันธ์ 2552

ปัญหาการเผชิญหน้าซึ่งทำหายนามอยู่รอดของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ก็คือปัญหาการว่างงานที่จะสูงขึ้น อันเป็นผลจากการหดตัวทางเศรษฐกิจ ของประเทศไทยในปี 2552 ซึ่งคาดว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจอาจจะโตได้อย่างเต็มที่ประมาณ 1.0-1.5% ซึ่งตัวเลขนี้เป็น การคาดคะเนในทางบวก โอกาสที่เศรษฐกิจของไทยอาจถดถอยเฉียด 0.5 หรือติดลบ มีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง โดยเศรษฐกิจของไทยได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจถดถอยของประเทศคู่ค้า โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา , ประเทศในกลุ่มประชากรยุโรป และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเฉพาะ 3 ประเทศนี้ เป็นสัดส่วนการส่งออกของไทยถึงร้อยละ 34.7 ซึ่งทราบดีว่าประเทศเหล่านี้ล้วนได้รับผลกระทบเศรษฐกิจติดลบที่เฉลี่ยร้อยละ 1.6-2.8 ส่งผลกระทบต่อ การจ้างงานในอุตสาหกรรมหลักของไทย ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ , อิเล็กทรอนิกส์ , เครื่องใช้ไฟฟ้า , เฟอร์นิเจอร์ , อัญมณี , อุปกรณ์ก่อสร้าง ฯลฯ ทั้งนี้ อัตราการใช้กำลังการผลิตของอุตสาหกรรมเหล่านี้ติดลบเฉลี่ยที่ร้อยละ 30 อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมอัตราการใช้กำลังการผลิต ของเดือนธันวาคม 2551 ลดลงเกือบทุกสาขาอุตสาหกรรม โดยเฉลี่ยดัชนีการใช้กำลังการผลิตภาคอุตสาหกรรมหรือ MPI อยู่ที่ร้อยละ 53-55 ติดลบไปแล้วถึงร้อยละ 19.63

อุตสาหกรรมเหล่านี้ใช้แรงงานจำนวนมาก ส่งผลให้ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2551 อัตราว่างงานของไทยที่เคยเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 1.2 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 โดยหลายหน่วยงานของรัฐได้คาดการณ์ว่าในปี 2552 การว่างงานอาจไปถึงร้อยละ 2.5 เมื่อเทียบกับวิกฤติปี 2540 ซึ่งเป็นวิกฤติที่เกิดจากสภาพคล่องในประเทศ และการลดค่าเงินบาท อัตราการว่างงานร้อยละ 4.4 มีคนตกงานประมาณ 1.1 ล้านคน แต่ก็ยังเป็นเพียงระยะสั้น เพราะภาคการส่งออกและการท่องเที่ยวมีการเติบโตสูง และมาช่วยค้ำยันเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม วิกฤติที่เกิดขึ้นในปี 2009 จะเป็นวิกฤติด้านตลาดหดตัว ส่งผลต่อสภาพคล่องและการผลิตที่ชะงักงัน และภาคการส่งออกรวมถึงภาคการท่องเที่ยว และภาคการลงทุนมีการขยายตัวอาจถึงขั้นติดลบ เศรษฐกิจของไทยจึงจะซบเซาแบบลากยาว โดยตัวเลขการว่างงานจะสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเติบโตของเศรษฐกิจรายไตรมาส ดังนี้

ไตรมาสที่ 4 ปี 2008	GDP 1%	การว่างงาน	1.4%	จำนวน 525,000 คน
ไตรมาสที่ 1 ปี 2009	GDP 0.5-1.0%	การว่างงาน	1.8%	จำนวน 630,000 คน
ไตรมาสที่ 2 ปี 2009	GDP 0%	การว่างงาน	2.5%	จำนวน 900,000 คน

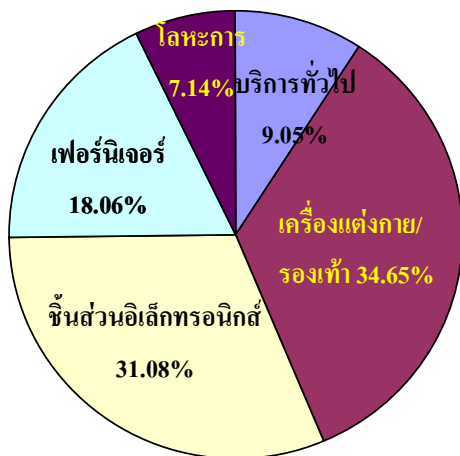
จากสภาวะปัจจัยเสี่ยงของสถานการณ์การเลิกจ้างของภาคแรงงาน จากผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจจะเริ่มมีความรุนแรงโดยจะเห็นได้จากในช่วงปี 2551 จากตัวเลขของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีการเลิกจ้างอย่างเป็นทางการไปแล้ว 60,105 คน และคาดว่าในไตรมาสแรกของปี 2552 ลูกจ้างในสถานประกอบการมีแนวโน้มอาจถูกเลิกจ้างถึง 69,031 คน และลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบทั้งจากการลดค่าจ้างและล่วงเวลาอีกประมาณ 227,067 คน แบ่งเป็นอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 142,500 คน , เฟอร์นิเจอร์ 12,600 คน , กลุ่มสิ่งทอ – เครื่องแต่งกาย-รองเท้า ประมาณ 13,200 คน , กลุ่มโลหะการ 24,800 คน , กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ และชิ้นส่วนยานยนต์ซึ่งเคยเป็นอุตสาหกรรมอันดับหนึ่งของไทย ซึ่งคาดว่า กำลังการผลิตในไตรมาสแรกจะลดลงถึง 40% กระทบลูกจ้างที่มีโอกาสถูกเลิกจ้างถึงประมาณ 40,000 คน โดยพื้นที่ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเลิกจ้าง 5 จังหวัดแรกประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 19,462 คน , จังหวัดนครราชสีมา 10,804 คน , จังหวัดปราจีนบุรี 9,612 คน

, จังหวัดสมุทรปราการ 9,329 คน และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 5,647 คน โดยข้อบ่งชี้ของกิจการที่มีแนวโน้มที่จะเลิกจ้างประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้

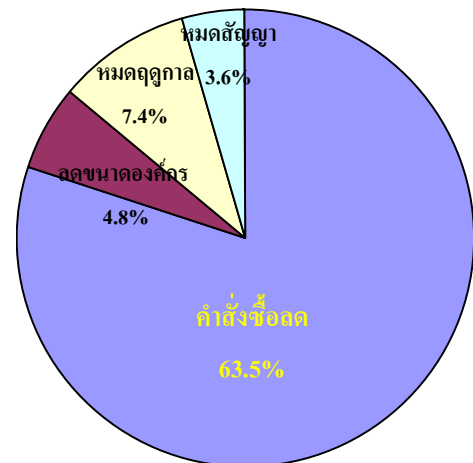
1. คำสั่งซื้อลดลง ทำให้ต้องลดการผลิต และหรือลดเวลาการทำงาน
2. โรงงานเริ่มมีปัญหาสภาพคล่อง ไม่สามารถนำเข้าหรือสั่งซื้อวัตถุดิบให้พอเพียงในการผลิต
3. การผลิตของโรงงาน หยุดบ้าง ปิดบ้าง ไม่เป็นเวลา
4. ลดวันทำงานและลดค่าจ้าง
5. เริ่มมีสัญญาณค้างจ่ายค่าจ้าง หรือเริ่มจ่ายค่าจ้างไม่ตรงเวลา
6. เริ่มมีสัญญาณการเลิกจ้าง Outsource และหรือเลิกจ้างพนักงานบางแผนก

ปี 2551 เลิกจ้างไปแล้ว 60,105 คน

ประเภทกิจการ

สาเหตุการเลิกจ้าง

สถานการณ์การว่างงานของไทย จะได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะในช่วงปลายไตรมาสที่ 2 ของปีนี้ ซึ่งคาดว่าเศรษฐกิจของประเทศกลุ่มเป้าหมายส่งออกอาจลงสู่จุดต่ำสุด (Bottle line) ซึ่งจะส่งผลต่อการส่งออกที่อาจจะยังคงชะลอตัว ซึ่งคาดว่าในไตรมาสแรก ตัวเลข GDP อาจติดลบมากกว่าร้อยละ 2 จากตัวเลขทางเศรษฐกิจสะท้อนให้เห็นถึงการที่ภาครัฐจะต้องเตรียมการรองรับคนงานจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงเดือนมีนาคมที่จะมีนักศึกษาจบใหม่ประมาณ 525,940 คน และเด็กมัธยมออกจากระบบการศึกษามาหางานประมาณ 126,084 คน ที่จะกลายเป็นปัญหาความวุ่นวายของสังคมและเป็นปัจจัยเสี่ยงของรัฐบาล ดังนั้น รัฐบาลจะต้องกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อลดการว่างงาน ซึ่งภาคส่งออกและการลงทุนไม่อาจขับเคลื่อนเศรษฐกิจจริงในปี 2552 ทำให้ภาคการผลิตชะลอตัวส่งผลกระทบต่อการว่างงานในต้นไตรมาส 3 ทั้งการว่างงานสุทธิหลังหักการว่างงานตามธรรมชาติ ซึ่งคาดว่าจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 1.0% โดยการเพิ่มของการว่างงานสุทธิจะทำให้เกิดช่องว่างของรายได้ผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงลดลง ทั้งนี้ การว่างงานสูงขึ้นจะยิ่งทำให้ การบริโภคจะลดลงส่งผลเป็นทวีคูณ (Multiplier Effect) ทำให้ผู้ผลิตลดการผลิตหรือเลิกผลิต ส่งผลทำให้เป็นปัจจัยไปสู่สภาวะเงินฝืด อีกทั้ง งบประมาณจะติดลบประมาณ 150,000 ล้านบาท จะทำให้รัฐบาลจะขาดรายได้ไปใช้จ่าย และไปทำให้หนี้สาธารณะสูงขึ้น และส่งผลต่อการหดตัวลงทางเศรษฐกิจ

อัตราการว่างงานต่อการเติบโตของ GDP

GDP	อัตราว่างงาน	จำนวนคน (ล้าน)
-4%	4.1%	1.64
-3%	3.7%	1.528
-2%	3.4%	1.416
-1%	3.1%	1.304
0%	2.8	1.192
1%	2.5	1.080
1.5%	2.35	1.024
2.0%	2.20	0.968
2.5%	2.05	0.912
3.0%	1.90	0.856
3.5%	1.40	0.750
4.0%	1.20	0.620

ทั้งนี้ ซึ่งจำนวนการว่างงานอาจมากถึง 900,000 หรือเกิน 1,000,000 คน จำเป็นที่รัฐบาลจะต้องมีมาตรการพยุงภาคเศรษฐกิจ ด้วยการอัดฉีดกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งที่ผ่านมาด้วยข้อจำกัดของงบประมาณและกฎหมายอาจทำให้มาตรการต่างๆ ของรัฐบาลเป็นง่อย เพราะเม็ดเงินมากระตุ้นเศรษฐกิจมีเพียงงบประมาณกลางปีประมาณแสนกว่าล้านบาท และดึงเงินบางส่วนของประกันสังคม ซึ่งก็ไม่ได้มากพอที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศให้สามารถอุ้มคนว่างงานได้ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลจะต้องไม่สับสนกับงบกระตุ้นเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็งบประมาณช่วยค่าครองชีพคนละ 2,000 บาท , งบโครงการเปลี่ยนอาชีพ (Re-Train) หรือโครงการอบรมคนว่างงาน 6,900 ล้านบาท ทั้งนี้ การแก้ปัญหาเศรษฐกิจและการว่างงานจะต้องทำกันเป็นแบบแพ็คเกจและบูรณาการกันไม่ว่าจะเป็นกระทรวงแรงงาน , สำนักงานประกันสังคม รวมถึง การปล่อยสินเชื่อด้วยเงินประกันสังคม 6,000 ล้านบาท ผ่านธนาคารของรัฐ ซึ่งอาจมีปัญหาในเชิงปฏิบัติในด้านหลักประกันสินเชื่อ ซึ่งมองว่ารัฐบาลอาจจะมีเจตนาที่ดี แต่ที่ผ่านมาแต่ละหน่วยงานของรัฐไม่มีการบูรณาการกัน และดูเหมือนจะแก่งแย่งกันทำงานด้วยซ้ำไป หลายโครงการภาพยังไม่ชัด รัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรีออกมาพูดกันคนละอย่าง ทำให้เกิดการสับสนทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง และคนที่ตกงาน เช่น โครงการอบรมคนว่างงานว่าจะอบรมกันอย่างไร การจ่ายเงินจะทำกันอย่างไร ด้วยวิธีไหน หากให้นายจ้างอบรมกันเองจะมีวิธีควบคุมกันอย่างไร ไม่ให้นายจ้างนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หรือไม่ให้เงินตกไปอยู่กับนายจ้างซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย เอาเป็นว่าเงินค่าครองชีพ 2,000 บาท ซึ่งควรจะเป็นเรื่องง่ายๆ ก็ยังกำหนดวิธีการไม่ชัดเจนว่าจะจ่ายเป็นเช็คหรือจะจ่ายเงินผ่านธนาคาร ทำให้เม็ดเงินที่ควรจะไปช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและหรือลดการว่างงานต้องล่าช้า และไม่ทันการณ์ ซึ่งงบประมาณที่มีจำกัดรัฐบาลควรจะใช้ให้คุ้มค่าไม่ให้รั่วไหล ใช้ให้คุ้มประโยชน์และมีประสิทธิภาพถึงกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด ซึ่งวิกฤติแรงงานจะเป็นความท้าทายความสามารถของรัฐบาลควบคู่กับการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องลากและซึ่มยาวไปถึงปีหน้าอย่างแน่นอน..